

PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU CORFFORAETHOL - DYDD MERCHER, 20 IONAWR 2021

COFNODION CYFARFOD Y PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU CORFFORAETHOL A GYNHALIWDYD YN O BELL TRWY SKYPE FOR BUSINESS DYDD MERCHER, 20 IONAWR 2021, AM 10:00

Presennol

Y Cynghorydd – Cadeirydd

TH Beedle	JPD Blundell	MC Clarke	N Clarke
RJ Collins	P Davies	PA Davies	DK Edwards
J Gebbie	T Giffard	CA Green	DG Howells
A Hussain	M Jones	MJ Kearn	DRW Lewis
JE Lewis	RL Penhale-Thomas	AA Pucella	KL Rowlands
RMI Shaw	JC Spanswick	RME Stirman	MC Voisey
LM Walters	KJ Watts	A Williams	AJ Williams
JE Williams			

Ymddiheuriadau am Absenoldeb

SE Baldwin, B Sedgebeer, E Venables a/ac CA Webster

Cynrychiolwyr Cofrestredig

Rev Canon Edward Evans
Morris

Yr Eglwys yng Nghymru
Secondary Schools Sector

Swyddogion:

Meryl Lawrence	Uwch Swyddog Gwasanaethau Democrataidd - Craffu
Andrew Rees	Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd
Tracy Watson	Swyddog Cymorth Craffu

Gwahoddedigion:

Victoria Adams	Interim Finance Manager – Budget Management: Communities, Education and Family Support
Cynghorydd Nicole Burnett	Aelod Cabinet - Gwasanaethau Cymdeithasol a Chymorth Cynnar
Hannah Castle	Prif Athro, Ysgol Gyfun Cynffig
Neil Clode	Prif Athro, Ysgol Gynradd Llangewydd
Cynghorydd Huw David	Arweinydd
Lindsay Harvey	Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd
Gill Lewis	Pennaeth Cyllid a Swyddog 151 Dros Dro
Janine Nightingale	Cyfarwyddwr Corfforaethol - Cymunedau
Cynghorydd Dhanisha Patel	Aelod Cabinet - Lles a Chenedlaethau Dyfodol
Zak Shell	Pennaeth Gwasanaethau Cymdogaeth
Mark Shephard	Prif Weithredwr
Cynghorydd Charles Smith	Aelod Cabinet - Addysg ac Adfywio
Cynghorydd Hywel Williams	Dirprwy Arweinydd
Cynghorydd Richard Young	Aelod Cabinet – Cymunedau

198. ETHOL CADEIRYDD

PENDERFYNWYD:

1. Y dylid ethol y Cynghorydd T Giffard yn Gadeirydd Cyfarfod Cyfunol yr holl Bwyllgorau Trosolwg a Chraffu hyd at ddiwedd Eitem 4 mewn perthynas ag Addysg a Chymorth i Deuluoedd.

2. Y dylid ethol y Cynghorydd JPD Blundell yn Gadeirydd Cyfarfod Cyfunol yr holl Bwyllgorau Trosolwg a Chraffu er mwyn ystyried Eitem 4, mewn perthynas â Chymunedau.

199. **DATGANIADAU O FUDDIANT**

Esboniodd y Cadeirydd wrth yr Aelodau y cydnabuwyd y byddai llawer ohonynt yn llywodraethwyr AALI ac felly nid oedd yn ofynnol datgan buddiant, fodd bynnag, pe bai gan unrhyw Aelodau unrhyw ddatganiadau megis fel Llywodraethwr Cymunedol, rhaid iddynt ddatgan y buddiannau hynny.

Datganodd y Cynghorydd JP Blundell ddiddordeb personol yn eitem 4 ar yr agenda oherwydd ei fod yn Llywodraethwr Cymunedol yn Ysgol Fabanod Cefn Glas.

Datganodd y Parchg Canon E Evans, Cynrychiolydd Cofrestredig, yr Eglwys yng Nghymru, fuddiant personol yn eitem 4 ar yr agenda am ei fod yn Llywodraethwr Cymunedol Ysgol Gyfun Bryntirion

Datganodd L Morris, Cynrychiolydd Cofrestredig, Sector Ysgolion Uwchradd ddiddordeb personol yn eitem 4 ar yr agenda am ei bod yn Rhiant-Llywodraethwr yn Ysgol Gyfun Maesteg.

Datganodd y Cynghorydd J Gebbie fuddiant personol yn eitem 4 ar yr agenda gan ei bod yn Gadeirydd Mynydd Cynffig.

Datganodd y Cynghorydd T Beedle fuddiant personol yn eitem 4 ar yr agenda gan ei fod yn Gadeirydd Cymdeithas Llywodraethwyr Pen-y-bont ar Ogwr.

200. **STRATEGAETH ARIANNOL TYMOR CANOLIG 2021-22 I 2024-25**

Addysg a Chymorth i Deuluoedd

Cyflwynodd y Prif Swyddog Dros Dro - Cyllid, Perfformiad a Newid adroddiad, a'i bwrpas oedd cyflwyno'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig drafft 2021-22 i 2024-25 i'r Pwyllgor, oedd yn nodi blaenoriaethau gwariant y Cyngor, amcanion buddsoddi allweddol a meysydd y gyllideb sydd wedi'u targedu ar gyfer arbedion angenrheidiol. Roedd y strategaeth yn cynnwys rhagolwg ariannol ar gyfer 2021-2025 a chyllideb referniw ddrafft fanwl ar gyfer 2021-22.

Diolchodd y Cadeirydd i'r Prif Swyddog Cyllid, Perfformiad a Newid Dros Dro ac esboniodd mai hon oedd y sesiwn ar y Gyfarwyddiaeth Addysg a Chymorth i Deuluoedd, gyda'r un Cymunedau i ddilyn.

Dywedodd Aelod ei bod wedi clywed y Prif Swyddog Cyllid, Perfformiad a Newid Dros Dro yn siarad droeon ac wedi herio'r defnydd o'r gair 'arbedion', gan ddweud nad oedd yr Awdurdod Lleol yn arbed dim, ond yn ceisio gwneud toriadau i wasanaethau am nad oedd ganddo'r gyllideb o ganlyniad.

Cyfeiriodd Aelod at dudalen 39, ESF5 a chyfeiriad at blant ag anhwylder ar y sbectrwm awtistig a gofynnodd a oedd y pandemig yn cael unrhyw effaith andwyol ar blant awtistig. Beth fu'r profiad a pha mor wael, neu beidio, yr effeithiwyd ar y plant hyn.

Eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd ei fod yn falch bod Pen-y-bont ar Ogwr wedi sefydlu nifer o leoliadau i gefnogi anghenion dysgwyr ag ASD, mewn lleoliadau Cyfrwng Cymraeg a Saesneg. Roedd yn deg dweud bod y 10 mis diwethaf wedi bod yn heriol iawn i bob math o ddysgwyr. Canmolodd ysgolion am yr

ymdrechion aruthrol a roddwyd ar waith i sicrhau nad effeithiwyd ar blant a thynnodd sylw at ei brofiad personol o ymweld ag ysgolion ac arsylwi dysgwyr oedd yn hapus ac wedi ymgartrefu yn y lleoliadau hynny.

O ran cymorth ychwanegol gan yr awdurdod lleol, cymerodd hyn wahanol lwybrau gan gynnwys cymorth ychwanegol mewn ystafelloedd dosbarth, mewn ysgolion â chanolfannau adnoddau dysgu, cymorth ychwanegol gan staff cymorth dysgu a hefyd staff yn yr ysgol ac mewn lleoliadau pwrpasol yn amgylchedd arbenigol yr ysgol, gan roi cymorth i deuluoedd yn ogystal pan nad oedd dysgwyr ar y safle. O'r adborth a gafwyd, roedd hyn wedi bod yn llwyddiannus. Roedd yn anochel wedi effeithio ar ddysgwyr, ond o ymdrechion staff ysgol a staff cynhwysiant yn arbennig, nod yr awdurdod lleol oedd lliniaru unrhyw risg i les dysgwyr.

Dechreuodd yr Aelod Cabinet dros Addysg ac Adfywio drwy ddiolch i staff perthnasol, gan nodi bod pob person awtistig yn wahanol. Yr hyn a rannwyd gan lawer o bobl awtistig oedd nad oedd croeso i newid ac y gallai newidiadau o ran amserlennu beri gofid. Nododd ymroddiad staff arbenigol mewn ysgolion a lleoliadau arbennig mewn ysgolion prif ffrwd a oedd wedi cael eu cydnabod gan Estyn, a oedd yn gefnogol iawn i ddull Tîm Pen-y-bont ar Ogwr.

Cyfeiriodd Aelod at dudalen 39, ESF6. Nododd y ffigur o £903k ar gyfer 2021-22 a swm cylchol o £1.1 miliwn yn y dyfodol a gofynnodd sut yr oedd y ffigur wedi'i gyfrifo ac a oedd yn ganran o'r gyllideb, sut y cafodd ei rannu ar draws Addysg, ble aeth yn gyfan gwbl ac ai ar gyfer ysgolion yn unig ydoedd. O ran effaith y Cynllun Datblygu, roedd hyn yn golygu tai ychwanegol, gan ddod â'r dreth gyngor ychwanegol i mewn. Sut y cyfrifwyd hyn ac a fyddai'n cael ei ddefnyddio ar draws gwahanol feysydd gwasanaeth mewn Addysg.

Eglurodd y Dirprwy Bennaeth Cyllid Dros Dro fod nifer y disgyblion o bob ysgol wedi'u casglu ar sawl pwynt yn ystod y flwyddyn ariannol, yn ogystal â chasglu rhagfynegiadau o niferoedd amcangyfrifedig disgyblion ar gyfer y blynyddoedd i ddod. Edrychodd yr awdurdod lleol ar flaengynllunio, o ran sut y byddai'n effeithio ar niferoedd disgyblion gan gynnwys niferoedd ysgolion cynradd ac uwchradd. Felly, newidiodd ar hyd y blynyddoedd gyda'r ffigurau hynny wedi'u diweddarau. Roedd hefyd yn seiliedig ar yr uned a bwysolwyd ar sail oedran y disgybl, a ddefnyddiwyd i ariannu ysgolion, felly roedd yn gyfuniad o'r niferoedd a'r grŵp oedran ariannu, gan nodi ei fod yn ymwneud â chyllidebau dirprwyedig ysgolion ac os bu cynnydd sylweddol efallai y byddai effaith ar wasanaethau cymorth a ddarperir i ysgolion. O ran y CDLI, ni chafodd yr awdurdod lleol yr arian yn y setliad tan ychydig flynyddoedd ar ôl i'r niferoedd disgyblion hynny fynd i'r ysgol a chael eu cofrestru ac wedi eu rhoi ar ffurflenni data'r cyfrifiad ysgolion blynyddol ar lefel Disgyblion (CYBLD). Cadarnhaodd ei fod yn mynd yn uniongyrchol i ysgolion.

Cyfeiriodd Aelod at dudalen 39, ESF7 mewn perthynas â'r pwysau untro o £1.2 miliwn, tra bod yr adolygiad o gludiant o'r cartref i'r ysgol yn cael ei gynnal. Roedd yn bryderus o'i weld fel pwysau untro a gofynnodd am y wybodaeth ddiweddaraf am yr adolygiad a sut y byddai'r arian yn cael ei wario, gan nodi bod hyn wedi bod ar yr agenda ers blynyddoedd.

Atgoffodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd yr Aelodau fod y penderfyniad am gludiant o'r cartref i'r ysgol wedi'i ohirio tan ddiwedd mis Mawrth 2021, tra bod Llywodraeth Cymru yn cynnal adolygiad o deithio gan ddysgwyr. Esboniodd, fodd bynnag, fod cryn dipyn o waith yn ymwneud â rheoli contractau ar hyn o bryd, i leihau costau gyda'r awdurdod lleol yn ail-dendro dros 240 o gontractau tra hefyd yn edrych ar y parth ehangach o amgylch defnyddio asedau'r cyngor i helpu ysgolion.

Dyweddodd y Prif Swyddog Cyllid, Perfformiad a Newid Dros Dro fod hyn wedi bod yn bryder sylweddol ers nifer o flynyddoedd ac fe'i codwyd yn gyson yn adroddiad monitro'r gyllideb. Nododd yr ymgynghoriad a adroddwyd yn ôl i'r Cabinet a'r penderfyniad i ohirio hyn hyd nes yr adolygiad gan LIC. Dyna pam yr oedd hyn wedi'i roi i mewn fel pwysau untro nes i'r Cabinet allu ei adolygu eto.

Cyfeiriodd Aelod hefyd at dudalen 39, ESF7 a chododd bryder eto, rhywbeth a wnaeth bob blwyddyn, am blant yn derbyn cludiant am nad oedd llwybr diogel i'r ysgol, yn enwedig ardaloedd lle'r oedd plant yn cael bws am nad oedd ganddynt ran fach o balmant, er enghraifft.

Sicrhaodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd yr Aelodau fod llwybrau diogel i'r ysgol yn rhywbeth yr edrychir arno yn y Gyfarwyddiaeth ac yn ehangach ar draws y sefydliad. Yn ogystal, roedd yr awdurdod lleol yn ystyried nad oedd dysgwyr yn mynd i'w dewis cyntaf o ysgol ac yn gorfod cael eu trosglwyddo i ysgolion eraill drwy gludiant i'r ysgol, gan roi pwysau ychwanegol ar y gyllideb honno. Fodd bynnag, nododd adolygiad a gynhaliwyd dros y flwyddyn ddiwethaf fod y niferoedd nad oeddent yn cyrraedd eu dewis cyntaf yn isel iawn, llai nag 1%. Nododd y pwysau penodol ar Coity o ran derbyn disgyblion ac roedd yn gobeithio mynd i'r afael â hyn drwy gynigion Band B. Roedd llwybrau diogel i'r ysgol yn cael eu hystyried ac roedd yn cyrraedd o fewn y meddylfryd o ran teithio'n ymwneud ag addysg.

Cyfeiriodd Aelod at dudalen 39, ESF6 ac esboniodd mai ei ddealltwriaeth ef oedd mai ychydig iawn o hyblygrwydd oedd gan bolisi Llywodraeth Cymru o ran niferoedd disgyblion pan adeiladwyd ysgolion newydd. Pa sgysiau oedd yn cael eu cael rhwng awdurdodau lleol a LIC i ganiatáu hyblygrwydd yn y dyfodol a sicrhau bod ysgolion yn dal yn addas i'r diben erbyn i'r drysau agor?

Cydnabu'r Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd fod yr awdurdod lleol wedi'i rwymo gan bolisi Llywodraeth Cymru yn dilyn y cod a'r canllawiau statudol. Roedd yr awdurdod lleol yn lwcus i gael tîm moderneiddio ysgolion aeddfed a oedd yn arbenigo mewn delio â'r polisi a chyflawni. Un o'r materion a nodwyd yn sicr gan Aelodau oedd gwneud yr ysgolion yn ddigon mawr, felly roeddent yn ymdopi â galw ychwanegol a natur ddarfodol teuluoedd yn symud. Yn ogystal â chyfathrebu â swyddogion Llywodraeth Cymru, fe'i trafodwyd gyda Chymdeithas Cyfarwyddwyr Addysg Cymru ac roedd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd yn hapus i godi hyn eto gyda LIC a rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf.

Eglurodd yr Aelod Cabinet Dros Addysg ac Adfywio nad ysgolion newydd yn unig na chaniatawyd iddynt weithredu gyda capasiti dros ben, ond hefyd ysgolion presennol. Hoffai weld capasiti dros ben i ymdopi â phobl a symudodd ysgolion yn ystod y tymor ond nid oedd Llywodraeth Cymru yn caniatáu'r hyblygrwydd hwnnw ar hyn o bryd.

Cyfeiriodd Aelod at dudalen 41, ESF1 a 2 a gofynnodd a ellid cyflawni'r arbedion yn realistig. Gofynnodd am sicrwydd mewn perthynas ag iechyd a diogelwch ar gludiant i'r ysgol a'r angen i fod 100% yn siŵr ei fod wedi'i liniaru, gan fod hyn yn peri pryder iddo.

Cytunodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd fod iechyd a diogelwch yn brif flaenoriaeth o fewn y Gyfarwyddiaeth ac ar draws y sefydliad. Nododd fod y ddau beth hynny'n goch ar hyn o bryd a'u bod oherwydd nad oedd y Cabinet wedi bwrw ymlaen â'r naill na'r llall, fel y trafodwyd yn flaenorol. Gofynnwyd iddo dros yr ychydig fisoedd nesaf, i ystyried a ellid rhoi mesurau lliniaru ar waith. Os na ellid rhoi digon o fesurau lliniaru ar waith yna ni fyddai'r arbedion hynny'n mynd rhagddynt oherwydd iechyd a diogelwch oedd y brif flaenoriaeth.

Mynegodd Aelod bryder bod yr eitem hon wedi bod ar y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig am y 3 blynedd diwethaf a chodwyd yr un pryderon bob blwyddyn. Gofynnodd

pam nad oedd yr adolygiad wedi'i wneud o'r blaen a pham y credid y byddai'n cael ei gyflawni eleni?

Sicrhaodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd yr Aelodau. Yn gyntaf, roedd adolygiad wedi'i gynnal. Byddai'r ychydig fisoedd nesaf yn edrych ar yr hyn a oedd wedi dod allan o'r adolygiad a sut y gellid rhoi rhai argymhellion ar waith. Yn amlwg, un o'r pethau yr oedd yr Awdurdod Lleol yn ceisio'i wneud oedd sicrhau, bod y rheini'n ddiogel i ddysgwyr deithio arnynt gan ddweud y byddai Aelodau'n disgwyl sicrwydd o hynny a chadarnhaodd ei ymrwymiad llawn, ond mae'n amlwg bod ffyrdd eraill o wneud pethau a oedd yr un mor ddiogel. Roedd yr awdurdod lleol yn ceisio edrych ar wahanol ffyrdd o wneud pethau i ddarparu'r un lefel o iechyd a diogelwch i deithwyr tra hefyd yn sicrhau bod y rhain yn cael eu gwneud o fewn cwmpas y gyllideb.

Cyfeiriodd Aelod at dudalen 41, ESF 3 gan nodi bod EFS 2, 3, 4 a 6 yn cyfeirio at grwpiau o blant sy'n agored i niwed ac yn teimlo na fyddai'n gyfartal ac yn deg. Teimlai y dylid bod wedi cynnal asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb ar gyfer pob argymhelliad fel y gellid deall yr effaith. Gofynnodd hefyd ble roedd yr asesiad hawliau plant.

Eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd fod pob maes a nodwyd yn yr adroddiad yn heriol a'i fod yn anelu at newid arfer er mwyn lliniaru unrhyw risg i ddarpariaeth rheng flaen, lle bynnag y bo modd. Roedd hyn yn cynnwys newid arfer, newid rheolaeth, a'r prosesau o ran cefnogi dysgwyr, felly roedd ffocws clir iawn ar beidio ag effeithio ar ddysgwyr a oedd yn elwa o wasanaethau rheng flaen. Dyna'r egwyddor arweiniol a fabwysiadwyd, yn sicr o fewn addysg a chyfarwyddiaethau eraill, ond unwaith eto yr oedd yn anodd. O ran asesiadau o'r effaith ar gydraddoldeb, byddai'r rhain yn cael eu cynnal lle bo angen a byddai'r Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd yn hapus i siarad drwy'r rheini gydag Aelodau maes o law.

Dywedodd yr Aelod ei bod yn pryderu'n fawr am leihau gwasanaethau i'r rhai mwyaf agored i niwed yn y gymuned. O ran cynaliadwyedd, pwy oedd yn mynd i ysgwyddo'r cyfrifoldebau mewn strwythur rheoli sydd eisoes o dan bwysau. Roedd yn cydnabod y pwysau yr oedd staff oddi tano ar hyn o bryd ac nid oedd yn credu bod siarad am doriadau pellach i'w gwasanaethau yn helpu.

Adleisiodd Aelod bryderon yr Aelod am y materion ac iddo ef yr ateb amlwg oedd SCH1. Pe gofynnid i ysgolion ddarparu arbediad effeithlonrwydd o 1%, oni ddylai'r arbediad hwnnw fynd i wasanaethau canolog, fel bod gwasanaethau canolog yno i gefnogi'r ysgolion?

Dywedodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd ei fod yn sicr yn deall y cwestiwn ond yr her oedd bod pawb yn gwasanaethu'r un ecosystem. Roedd ysgolion yn wynebu penderfyniadau anodd bob dydd ynglŷn â'u cyllideb, ac yn sicr roedd yr awdurdod lleol a'r gwasanaethau cymorth canolog yn wynebu'r un heriau. Gweithiodd yr awdurdod lleol yn agos gyda fforwm y Gyllideb Ysgolion i sicrhau nad oedd unrhyw newidiadau yn y gyllideb yn cael effaith andwyol ar bobl ifanc beth bynnag ond roedd yn anodd o safbwynt gwasanaethau canolog. Roedd Pen-y-bont ar Ogwr yn cynnal gwasanaeth canolog darbodus iawn er bod y swm o arian a wariwyd yn ganolog, fesul dysgwr, yn is na chyfartaledd Cymru. Roedd y penderfyniad wedi'i wneud dros flynyddoedd lawer i flaenoriaethu cyllidebau ysgolion a'u diogelu ac yn sicr dros yr ychydig flynyddoedd nesaf roedd yn mynd i fod yn ffordd anodd i ysgolion ac i awdurdodau lleol barhau i ddarparu gwasanaethau.

Dywedodd yr Aelod ei fod yn ymwybodol iawn o'r tîm darbodus ond roedd yn ymddangos yn dipyn o anathema, i dynnu gwasanaethau o'r pwynt hwnnw a disgwyl i 56 o ysgolion unigol wedyn geisio cymryd y slac pan oeddent o dan bwysau, hefyd. Beth

oedd pwrpas yr effeithlonrwydd arbed 1% os nad oedd am geisio darparu gwasanaethau mwy canolog i weithredu'n fwy effeithiol i gefnogi ysgolion. A allai'r Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd esbonio i ble y byddai'r £1miliwn y flwyddyn yn mynd, oni bai am ysgolion.

Eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd ei fod yn ymwneud ag edrych ar sefyllfa gyffredinol y gyllideb ar draws y cyngor fel ei fod yn addas i'r diben. Roedd meysydd yn y Gyfarwyddiaeth Addysg a Chymorth i Deuluoedd a Chymunedau lle roedd angen dull un cyngor. Roedd yn ymwbodol o fod yn un o nifer o Gyfarwyddiaethau a oedd yn ceisio cefnogi plant a phobl ifanc yr oedd angen iddynt sicrhau bod y gyllideb yn un gytbwys yn y pen draw. Cyfrifoldeb corfforaethol oedd hynny, ond fel Cyfarwyddwr roedd angen iddo sicrhau bod y gwasanaeth a ddarperir o fewn ei Gyfarwyddiaeth yn effeithiol hefyd.

Cyfeiriodd Aelod at dudalen 41, ESF2 a gofynnodd am ffigur ar nifer y gwasanaethau na fyddai â hebryngwr arnynt. Mewn perthynas ag EFS7, teimlai'r Aelod y dylid adolygu hyn yng ngoleuni popeth a ddigwyddodd yn 2020, ac wrth symud ymlaen i 2021. Hoffai feddwl bod hwn yn arbediad, neu'n doriad a oedd yn cael ei ailystyried yng ngoleuni'r hyn a oedd yn debygol o fod yn effaith wirioneddol sylweddol ar ddisgyblion wrth symud ymlaen.

Eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd mewn perthynas ag EFS2 nad oedd ganddo wybodaeth wrth law mewn perthynas â nifer wirioneddol y llwybrau a'r contractau, ond ei fod yn fwy na pharod i ofyn am hynny gan y tîm cludiant i'r ysgol.

O ran ESF7 nododd fod dau fater. Yn gyntaf oll, cafodd y pandemig effaith amlwg ar bobl ifanc a staff, a oedd wedi bod yn heriol. Yn ogystal, cam datblygu a gweithredu'r bil ADY a'r tribiwnlys addysg newydd, er mwyn penderfynu pa staff cynhwysiant yn union oedd eu hangen, yn y fan a'r lle, i'w gyflawni. Yr un tîm fyddai hwn, ond byddai hefyd yn gweithio gyda phartneriaid ar draws rhanbarth Cwm Taf Morgannwg ac ar draws CSC, i sicrhau bod pob un yn cael ei gefnogi o safbwynt cydnerthedd busnes. Ni ddatblygwyd y cynigion hynny'n llawn a byddent yn golygu rhywfaint o risg o ran cyflawni pe baent yn mynd rhagddynt.

Cododd Aelod bryder hefyd mewn perthynas â thudalen 41, ESF2 y cynnig i gael gwared ar hebryngwyr cludiant i'r ysgol, gan nodi er y dywedwyd nad oedd gan yr awdurdod lleol rwymedigaeth statudol, bod ganddo rwymedigaeth i gadw'r plant hynny'n ddiogel tra'u bod yn mynd i'r ysgol ac yn dychwelyd adref.

Diolchodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd i'r Aelod a nododd ei bod wedi cyfrannu'n arbenigol at y ddadl hon dros y flwyddyn neu ddwy ddiwethaf. Cadarnhaodd nad oedd gofyniad statudol ynglŷn â hyn, ond yn y pen draw roedd iechyd a diogelwch yn faes allweddol a oedd yn peri pryder, ac felly'r rheswm pam y cafodd ei nodi fel risg cyflenwi pe bai'n mynd yn ei flaen. Roedd dau fater, un bod diogelwch y dysgwr yn hollbwysig ac yn ail yr hyn y byddai angen i'r awdurdod lleol ei wneud yw sicrhau ei fod yn dilyn polisi a chanllawiau Llywodraeth Cymru ar hyn yn llawn wrth symud ymlaen.

Dywedodd y Prif Swyddog Dros Dro Cyllid, Perfformiad a Newid Dros Dro ei bod yn gwerthfawrogi bod pawb yn gofyn cwestiynau am addysg ac ysgolion ond bod y gyllideb yn ehangach na dim ond addysg. Os oedd craffu ar ddiwedd addysg yn bwriadu dweud, dylid dileu'r rhain, yna roedd angen i'r Aelodau ddod i'r sesiwn nesaf gyda ble roeddent yn mynd i'w rhoi yn ôl. Er enghraifft, a fyddai rhai o'r arbedion amhoblogaidd yn cael eu trosglwyddo i Gymunedau neu Wasanaethau Cymdeithasol a Lles, oherwydd bu'n rhaid

i'r gyllideb gydbwyso, felly beth oedd y dewisiadau amgen i'r hyn a oedd yn cael ei awgrymu.

Roedd Aelod yn derbyn ac yn deall yn llawn yr hyn yr oedd y Prif Swyddog Cyllid, Perfformiad a Newid Dros Dro yn ei ddweud ond roedd yn anghytuno'n llwyr â'r gair 'amhoblogaidd' wrth edrych ar EFS2 a diogelwch gyrwyr. Nid oedd yn amhoblogaidd, yr oedd yn anniogel.

Gofynnodd Aelod a oedd yn bosibl, lle'r oedd arbedion dangosol posibl ar gyfer 2022-23 wedi'u clustnodi, y gellid eu cyflwyno fel dewisiadau amgen i rai o'r penderfyniadau ar gyfer 2021-22 ac a fyddai hynny'n effeithio ar gydbwysedd rhwng y gyllideb.

Nododd y Prif Swyddog Cyllid, Perfformiad a Newid Dros Dro fod hyn yn bosibl ond ei fod yn dibynnu gan fod angen ymgynghori neu gaffael ar rai arbedion, felly os oedd modd eu cyflawni o 1 Ebrill, yna gellid eu cyflwyno.

Eglurodd Aelod, mewn perthynas â disgyblion sy'n agored i niwed a chael gwared ar eu cludiant a'u cymorth o'r cartref i'r ysgol, y darparwyd hyn ar eu cyfer, gan fod gan unrhyw blentyn â phroblemau symudedd yr oedd angen cymorth ychwanegol arnynt, hyn fel rhan o symud o gwmpas. Os efallai bod ganddynt gar wedi'i ddarparu neu aelod o staff a oedd yno i gefnogi'r plentyn hwnnw a'i fod yn gyfrifol am gludo'r plentyn, felly nid oedd yr Aelod yn deall pam yr oedd y Cyngor yn darparu gwasanaeth a oedd eisoes yn cael yr arian i ddarparu ar ei gyfer ei hun yn y bôn.

Eglurodd y Gyfarwyddiaeth Gorfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd fod hyn yn gywir a bod y rhain yn ddau fater ar wahân. Ei ddealltwriaeth ef oedd bod cymorth yn cael ei roi i deuluoedd lle'r oedd problemau symudedd. O ran dysgwyr yn benodol, dim ond pe bai wedi'i nodi'n glir yn natganiad AAA y dysgwyr neu cyn bo hir yn ei gynllun datblygu unigol y byddai dysgwr yn derbyn lle a ddarperir gan awdurdod lleol. Os na chafodd ei nodi, nid oedd gofyniad statudol i'r awdurdod lleol ddarparu hynny.

Cyfeiriodd Aelod at Dudalen 41, EFS4 mewn perthynas â dysgwyr Sipsiwn a Theithwyr a gofynnodd gyda'r strwythur newydd yn cael ei gynnig pa mor bryderus oedd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chefnogaeth i Deuluoedd ynghylch plant yn llithro trwy'r rhwyd a pheidio â derbyn yr addysg yr oeddent yn ei haeddu wrth liniaru unrhyw darfu ar addysg y plant hyn.

Eglurodd y Gyfarwyddiaeth Gorfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd mai'r prif bryder oedd liniaru unrhyw effaith ar yr hyn y byddai unrhyw grŵp agored i niwed yn ei weld yn wasanaeth. Esboniodd eu bod wedi symud o'r tîm plant mewn addysg sy'n derbyn gofal a thimau cefnogi eraill a oedd yn cefnogi dysgwyr sy'n agored i niwed, i'r tîm grwpiau agored i niwed. Roedd y tîm hwnnw wedi esblygu ac wedi denu adnoddau ychwanegol i gefnogi amrywiaeth o grwpiau o ddysgwyr agored i niwed ac roedd hynny bellach yn cael ei alw'n dîm ymgysylltu ag addysg. Un o'r pethau yr oedd y tîm wedi bod yn effeithiol iawn wrth ei wneud oedd gweithio'n llawer agosach gydag ysgolion ar ddarparu'r gwasanaeth hwn, nid yn unig i'r dysgwyr hynny yn yr ysgol ond hefyd i gefnogi eu teuluoedd, nid yn unig yn ystod y pandemig ond hefyd yn ehangach drwy'r flwyddyn ysgol.

Eglurodd Pennaeth Ysgol Iau Llangewydd ac Is-gadeirydd Fforwm Cyllidebau Ysgolion fod y tîm cynhwysiant ac ymgysylltu yn rhedeg gwasanaeth darbodus yn enwedig ym maes cludiant a derbyniadau ond na fethodd â chyflawni. Cadarnhaodd nad oedd ganddo unrhyw sipsiwn na theithwyr ar hyn o bryd, ond roedd gan yr ysgol lawer o ddysgwyr agored i niwed a rhagwelodd gynhyrchu tua 25 i 28 o gynlluniau datblygu unigol y flwyddyn nesaf.

Cyfeiriodd y Cynrychiolydd Cofrestredig – yr Eglwys yng Nghymru at dudalen 41, EFS5 a nododd fod gostyngiad unwaith eto i Gonsortiw m Canolbarth y De (CSC) o 1% a gofynnodd nad oedd yn bryd i Ben-y-bont ar Ogwr ystyried dod allan o CSC a defnyddio'r arian hwnnw i ddarparu cynghorwyr pwnc mewnol.

Eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd fod ei farn yn glir iawn o ran CSC a bod y gwerth am arian o'r rhanbarth yn dda. Teimlai fod y gwasanaeth a ddarperir yn effeithiol ac yn sicr, ar y cyfan, cafodd ei adlewyrchu mewn adborth gan gydweithwyr oedd yn Benaethiaid. Roedd yr awdurdod lleol wedi ymrwymo'n gytundebol i weithio gyda CSC tan fis Medi 2023. Cyn belled ag yr oedd yr ymgynghorwyr pwnc yn y cwestiwn, fe'u galwyd yn gynghorwyr her, ac fe'u gelwid bellach yn bartneriaid gwella, ac fe wnaethant weithio gyda'r awdurdod lleol ac ysgolion i helpu ysgolion a chefnogi ysgolion mewn sefyllfaoedd heriol. Yr oedd ganddynt rai cynghorwyr pwnc, yn enwedig o ran y gwyddorau a mathemateg, llythrennedd a TG, felly yr oedd rhywfaint o swyddogaeth yno, ond yr oedd yn gyfyngedig ac yn sicr ni fyddent yn darparu tîm cynghorwyr pwnc mewnol, petaem yn symud at y model hwnnw.

Cytunodd yr Aelod Cabinet dros Addysg ac Adfywio yn rhannol â'r hyn yr oedd y Cynrychiolydd Cofrestredig – yr Eglwys yng Nghymru, wedi'i ddweud o ran colli cynghorwyr pwnc a chanolfannau athrawon, a fu'n duedd hirdymor mewn rheolaeth addysgol. Mynegodd angen am fwy o gyngor sy'n gysylltiedig â phynciau gan bartneriaid gwella ac roedd wedi dechrau, gyda CSC, fentrau i adeiladu fforymau athrawon, a oedd yn bodoli o'r brig i lawr mewn pynciau craidd, ond a oedd ond yn bodoli o'r gwaelod i fyny ar gyfer pynciau eraill a hoffai weld y rheini'n cael eu hehangu. Awgrymodd gyfarfod cyn-gyngor i'r holl Aelodau mewn perthynas â dysgu cyfunol. Cyfeiriodd Aelod at EFS5 a dywedodd y bu toriad o flwyddyn i flwyddyn i'r consortiw m ac a oedd yn gynaliadwy wrth symud ymlaen?

Cytunodd Addysg ac Adfywio Aelod y Cabinet nad oedd croeso i'r toriadau hynny, ond roedd CSC wedi gweld bod y toriadau'n ddichonadwy ac y gallent gyflawni'r rhan fwyaf o'u swyddogaethau gyda'r toriadau hynny.

Cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd ei fod yn heriol, ond cafwyd llawer o drafodaethau gweithredol ac roedd CSC yn cynnal y broses a'r cyfleusterau i gefnogi ysgolion. Roedd yn cyd-fynd ag awdurdodau lleol eraill.

Cyfeiriodd Aelod at EFS6 a dywedodd fod hwn yn faes sy'n peri pryder gyda swm yr arbedion neu'r gostyngiadau a restrwyd, gan nodi mai'r un tîm oedd y tîm cymorth dysgu a'r tîm cymorth llywodraethu i bob pwrpas. Gofynnodd beth fyddai'r effaith o ran cymorth i lywodraethwyr, cymorth derbyn i ysgolion a chymorth cyllidebol gan gydnabod bod llywodraethwyr ysgolion yn wirfoddolwyr a bod ganddynt lwythi gwaith mawr.

Diolchodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chefnogaeth i Deuluoedd i'r Aelod am ei waith gyda Chymdeithas Llywodraethwyr Pen-y-bont ar Ogwr. O ran y tîm, roeddent yn ddau dîm bach iawn ond roeddent yn ysgolion arbenigol a chefnogol i'r eithaf ond roedd yn her ac yn amlwg nodwyd hyn yn yr adroddiad. Pe bai toriadau pellach i'r tîm neu pe bai aelodau o staff yn gadael ac na fyddai staff yn dod yn eu lle, byddai hyn yn her a byddai'n effeithio ar ddarparu gwasanaethau. O ran cyllidebau ysgolion, roedd swyddogion cyllid hefyd yn cefnogi ysgolion â chyllidebau diffyg ac roedd hyn yn gofyn am weithlu ychwanegol yn ganolog i gefnogi ysgolion drwy gyfnod eithaf heriol. Er bod hyn yn arbediad eithaf bach, nodwyd y byddai'n heriol i'w gyflawni, fel y nodwyd gan y coch.

Cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd y byddai'n diwygio'r naratif mewn perthynas â 'Sipsiwn, Roma a Theithwyr'.

Cyfeiriodd y Cynrychiolwyr Cofrestredig - y Sector Ysgolion Uwchradd at Dudalen 41, EFS7 ac er ei fod yn nodi bod hyn ar gyfer 2022-23, gofynnodd beth oedd y rhesymeg y tu ôl i hyn yn cael ei ystyried ar hyn o bryd yn arbennig fel y dywedodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd yn gynharach, nid oedd am gael unrhyw effaith ar ddysgwyr rheng flaen, y byddai lleihau hyn yn amlwg yn cael effaith.

Cyfeiriodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd at y pwyntiau a drafodwyd sawl gwaith, bod yr holl gynigion yn heriol ac nad oeddent yn hawdd. O ran y flwyddyn ariannol ganlynol, aeth yn ôl i ddwy elfen, y cyntaf yn elwa ar arbedion maint sy'n gweithredu ar draws y rhanbarth, yr oedd yr Arweinydd Trawsnewid ADY yn gweithio tuag atynt gydag awdurdodau lleol eraill, ac roedd yn helpu'r ddwy ffordd. Dylai hyn fanteisio ar arbenigedd staff cynhwysiant nid yn unig ym Mhen-y-bont ar Ogwr, ond yn y pedwar awdurdod lleol arall ac i'r gwrthwyneb, gan helpu busnesau i gydsefyll y ddwy ffordd. Nodwyd hyn yn goch yn y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig, gan dod heriau amlwg o ran cynnig hyn ac roedd y naratif yn sicr yn cefnogi hynny. Yn y pen draw, byddai hyn yn cael ei lywio gan yr hyn a ddaeth allan o'r bil ADY yn y pen draw, gan y byddai gofynion statudol yn y fan honno i'r awdurdod lleol fel y byddai hynny'n llywio'r meddylfryd wrth symud ymlaen. Yn ogystal, byddai angen i'r awdurdod lleol gynnal Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb cyn i'r cynnig hwn gael ei weithredu.

Cyfeiriodd y Cadeirydd at Dudalen 41, EFS8 a gofynnodd am ragor o wybodaeth am yr hyn oedd mewn golwg yma, gan nad oedd llawer o wybodaeth yn y fan honno ac roedd nifer o Gyfarwyddiaethau eisoes wedi mynd drwy brosesau ailstrwythuro staffio.

Eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd, pan fyddai staff yn gadael y gwasanaeth, na fyddai staff arall yn cael eu penodi yn eu lle, lle bynnag y bo modd, er nad oeddent yn cynyddu dyletswyddau ychwanegol i staff eraill, ond mae'n amlwg ei bod yn bwysig edrych ar strwythurau rheoli amgen pe bai'r cyfle hwnnw'n codi.

Gofynnodd Aelod i ystyriaeth gael ei rhoi i weledigaeth strategol hirdymor cyn i'r staff adael er mwyn defnyddio eu harbenigedd i lunio'r dyfodol yn hytrach na meddwl tybed sut y byddai pethau'n cael eu trin ar ôl iddynt adael. Wrth ddefnyddio eu harbenigedd, gallai arwain at nodi arbedion ychwanegol dros y blynyddoedd nesaf a fyddai'n helpu popeth, gan gynnwys effeithlonrwydd a chynaliadwyedd hirdymor cyflogaeth.

Dywedodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd bod y Prif Weithredwr wedi ei roi yng ngofal edrych ar y weledigaeth tymor hwy a'i fod yn canolbwyntio'n fawr ar y mis nesaf, ond cytunodd y byddai staff yn helpu i lunio'r weledigaeth o'i blaen fel y gwnaed gydag ailstrwythuro blaenorol hefyd.

Cyfeiriodd Aelod at EFS8 a chytunodd ag Aelod blaenorol gan na allai'r awdurdod lleol barhau i golli staff a disgwyl i lai o bobl wneud yr un gwaith. Mewn perthynas â Tudalen 42, SCH1, nododd yr Aelod, er bod ysgolion yn gwneud gwaith gwych, fod cyfran anghymesur â'r holl wasanaethau eraill. Awgrymodd doriad o 0.5% eleni a thoriad o 0.5% y flwyddyn nesaf, gan fod ysgolion wedi paratoi at y ffaith fod toriadau ar ddo. Roedd yn siomedig o weld nad oedd rhyw fath o gynilo a rhannu'r baich o fewn ysgolion eleni.

Nododd yr Aelod Cabinet Cymunedau nad ei faes ef oedd hwn ond derbyniodd bwyntiau'r Aelodau ac nid oedd yn credu bod unrhyw Gyngorwyr erioed wedi dod ymlaen i'r Cyngor i ofodi pobl i sefyllfaoedd lle bu'n rhaid iddynt weithio'n galetach am lai a gwneud mwy gyda llai, ond yn anffodus dyna oedd y realiti. Roedd yr awdurdod lleol wedi dod drwy flynyddoedd o galedi llym a bu'n rhaid iddo fyw gyda chyllideb lle'r oedd arian yn gyfyngedig a bu'n rhaid iddo ganolbwyntio adnoddau yn ôl anghenion. Nid oedd dewisiadau hawdd, roedd yn golygu cydbwysedd, a phe bai Aelodau'n teimlo bod

toriad yn anghywir mewn un maes, yna roedd angen iddynt awgrymu ble arall y gellid gwneud y toriad hwnnw.

Gwnaeth yr Arweinydd y pwynt bod llawer o ansicrwydd ar hyn o bryd ac mai cyllideb a strategaeth ddangosol oedd gerbron yr Aelodau. Roedd yn anodd gwneud rhagolygon neu ragfynegiadau cywir am ddyfodol cyllid. Roedd angen paratoi cyllidebau a oedd yn adlewyrchu senario lle roedd yr awdurdod lleol yn gwneud arbedion sylweddol. Y gobaith oedd bod cyni wedi dod i ben ac na fyddai'n ailgychwyn ond roedd angen cynllunio ar gyfer y gwaethaf.

Dywedodd Aelod y bu llawer o ddadlau diddorol am rai toriadau a oedd, o'u hychwanegu, yn dod i lai na £0.5miliwn. Er ei fod yn ymwybodol o sylw blaenorol, roedd yn ymddangos yn ffôl tynnu £100k allan a cholli'r gwasanaethau gwerthfawr i bob ysgol er mwyn peidio â gweithredu arbediad effeithlonrwydd.

Nododd Aelod, pe gellid nodi arbedion ymlaen llaw, pam nad oedd yr arbedion hynny'n cael eu dwyn ymlaen yn gyflymach fel ffordd o gydbwysu'r gyllideb.

Dywedodd yr Arweinydd y byddai'n dibynnu ar y math o gynilo a wnaed, gan ddweud pe bai'r awdurdod lleol mewn gwell sefyllfa ariannol, yna roedd yn synhwyrol peidio â gwneud y gostyngiadau hynny. Yr oedd rhai arbedion yr oedd angen eu gwneud, a gellid cyflwyno'r rheini. Roedd yr ymgynghoriad ar y Gyllideb Parod at y Dyfodol yn canolbwyntio ar wahanol ffyrdd o ddarparu gwasanaethau, gan y bu newid o ddarparu gwasanaethau wyneb yn wyneb i ddarparu gwasanaethau ar-lein. Gallai hyn wneud arbedion sylweddol ac yr oedd hynny'n debygol o gael ei gyflwyno gan gynnwys arbedion ar gostau swyddfeydd, a gefnogwyd, gan nad oedd hynny'n cael effaith ar ddarparu gwasanaethau rheng flaen, gan fod cefnogaeth y cyhoedd i newid y ffordd yr oedd yr awdurdod lleol yn darparu rhai gwasanaethau.

Dywedodd y Prif Weithredwr ei fod am adeiladu ar yr hyn yr oedd yr arweinydd wedi'i ddweud. Rhoddodd ei sicrwydd, yn bennaf pan nodwyd arbedion ar gyfer blynyddoedd i ddod, mai'r rheswm fel arfer oedd bod rhywfaint o ddadansoddiad a chydnyddiaeth nad oedd naill ai'r broses dan sylw, efallai'n ymwneud â phrosesau ymgynghori neu statudol, neu yn wir gallu'r gwasanaeth, yn caniatáu i'r arbediad hwnnw gael ei ddwyn ymlaen. WWithiau, y rheswm am hynny oedd bod contract neu brydles wedi dod i ben yn y dyfodol lle'r oedd yn hysbys y gellid gwneud arbediad bryd hynny, ond nid cynt. Cytunodd mewn egwyddor, a dywedodd y gellid edrych ar hyn eto ond roedd am roi sicrwydd i'r Aelodau mai un o'r lleoedd cyntaf wrth geisio gwneud arbedion ar gyfer y flwyddyn i ddod oedd a ellid cyflwyno rhywbeth ai peidio. Yn aml ar ôl gwneud y dadansoddiad manwl roedd rhesymau da pam na allent wneud hynny.

Dywedodd Aelod fod yr adroddiad yn cyfeirio at newidiadau polisi a oedd yn cynnwys lleihau gwasanaethau i'r isafswm statudol, yn ogystal â thorri rhai gwasanaethau dewisol, a gofynnodd pa wasanaethau statudol yr oedd y Cabinet eisoes wedi edrych ar eu gwasanaethau statudol, gan leihau i isafswm a pha wasanaethau dewisol yr oedd y Cabinet wedi ystyried eu torri i ateb pwysau cyllidebol. Nododd yr adroddiad hefyd y bydd pwysau newydd ynghylch Covid-19 ond y byddai Llywodraeth Cymru yn parhau i ddarparu cyllid ar gyfer hyn, ond pe bai diffyg cyllid canolog byddai'n rhaid i'r awdurdod lleol amsugno hyn a pha amcangyfrif a roddwyd ar effaith hyn. Yn olaf, cyfeiriodd yr adroddiad at effaith newidiadau deddfwriaethol ychwanegol gan Lywodraeth Cymru ar yr awdurdod lleol e.e. Deddf yr Amgylchedd, yr ymrwymiad i ddileu digartrefedd, goblygiadau'r Ddeddf Llywodraeth Leol, ac ati. Gofynnodd yr Aelod a oedd y Prif Swyddog Cyllid, Perfformiad a Newid Dros Dro yn disgwyl i hyn gael ei ariannu'n llawn gan Lywodraeth Cymru ac os nad oedd yn teimlo bod angen argymhelliad bod angen i'r Pwyllgor a'r Cyngor wthio'n ôl ar Lywodraeth Cymru i sicrhau nad fyddai unrhyw

ddeddfwriaeth ychwanegol a fyddai'n dod i ran yr Awdurdod Lleol yn rhoi pwysau ariannol ychwanegol ar yr Awdurdod, heb y cyllid canlyniadol.

Eglurodd y Prif Swyddog Cyllid, Perfformiad a Newid Dros Dro mai'r gwasanaethau dewisol yn aml oedd y rhai a oedd yn helpu i leihau'r galw am wasanaethau gorfodol. Yr oedd yn deg dweud bod pob un gwasanaeth wedi'i ystyried a dyma'r cynigion gerbron yr Aelodau. Roedd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd wedi mynd drwy rai o'r cynigion, rhai ohonynt yn ostyngiad mewn gwasanaethau statudol. Roedd yn llawer mwy cynnil ar y lefel isaf. Roedd ychydig yn gliriach o ran Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles ynglŷn â'r math o lefelau ond hyd yn oed wedyn roedd gwahanol ffyrdd o ddarparu gwasanaethau.

O ran Covid-19 yr hyn oedd yn debygol yn y dyfodol oedd ansicrwydd llwyr. Roedd yr awdurdod lleol wedi bod yn ffodus bod Llywodraeth Cymru wedi sefydlu cronfa galedi ac wedi llwyddo i gael arian o hynny, gan gynnwys colli hawliadau incwm, arian ar gyfer Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor a'r posibilrwydd o rywfaint o gymorth ar y dreth gyngor, ond nid oedd hynny wedi'i benderfynu eto. Roedd digartrefedd wedi'i gefnogi hyd yn hyn, ond nid oedd yn glir beth fyddai'n digwydd y flwyddyn nesaf, gyda swyddogion Llywodraeth Cymru yn glir y byddai'n gylch cyllideb ac adnoddau newydd. Er y bu setliad gwell, roedd angen o hyd i'r Awdurdod Lleol fod yn ofalus iawn, a pheidio â rhoi'r gorau i egwyddorion na llywodraethu ariannol, dim ond am ei fod wedi bod yn llwyddiannus eleni. Gwnaed sylwadau cryf bob amser ynghylch arian i ariannu deddfwriaeth ychwanegol. Nid oedd bob amser yn llwyddiannus ac weithiau ni wyddys faint yr oedd rhai o'r gofynion deddfwriaethol newydd yn mynd i gostio. Roedd gan y Bil ADY yn benodol oblygiadau llawer ehangach nag yr oedd unrhyw un yn ei feddwl ac yn sicr y Canllawiau Digartrefedd newydd, a oedd yn debygol o gostio pwysau o £2M i'r Cyngor.

Diolchodd yr Aelod i'r Prif Swyddog Cyllid, Perfformiad a Newid Dros Dro a nododd mai un o'r argymhellion a ddylai ddod allan Pwyllgor ddylai fod i gefnogi'r Cabinet yn ysgrifenedig i LIC i sicrhau bod unrhyw ddeddfwriaeth ychwanegol yn dod â'r cyllid canlyniadol. Yn y pen draw, pe na bai'n gwneud hynny, byddai'r dewisiadau gwleidyddol yr oedd angen i'r Cabinet eu gwneud am wasanaethau statudol neu hyd yn oed wasanaethau dewisol, yn anos byth.

Diolchodd yr Arweinydd i'r Aelod am ei gefnogaeth o ran y pwynt a'r egwyddor, a oedd yn un hanfodol pe bai cyfrifoldebau newydd a chyfrifoldebau statudol yn cael eu rhoi ar yr Awdurdod Lleol eu bod yn cael eu hariannu'n llawn a bod cynnydd parhaol mewn cyllid. Weithiau byddai'r Awdurdod yn sicrhau bod cyllid dros dro tymor byr ar gael, ond roedd y cyfrifoldeb yn gyfrifoldeb, cost a phwysau parhaol.

Cyfeiriodd Aelod at dudalennau 24/25 4.10.1 ac esboniodd fod y paragraff yn sôn am 'gynnydd tybiedig o 3.9% yn Nhreth y Cyngor', ond nododd y geiriad ar ddiwedd y paragraff i 4.11.1 'byddai'r cynnydd arfaethedig yn Nhreth y Cyngor ar gyfer 2021-22 ymlaen yn aros ar 4.5%.'

Cadarnhaodd y Prif Swyddog Cyllid, Perfformiad a Newid Dros Dro y byddai'n gwirio hyn.

Cyfeiriodd Aelod at dudalen 28 4.14.1, mewn perthynas â 'Parod at y dyfodol' a nododd y bu gostyngiad o 58% yn yr ymatebion eleni. Roedd hi'n gwerthfawrogi pa mor anodd oedd y flwyddyn wedi bod, ond roedd hi eisiau deall sut roedd y Cyngor wedi sicrhau bod yr arolwg yn cael ei gwblhau ar draws pob grŵp economaidd.

Dywedodd y Prif Swyddog Cyllid, Perfformiad a Newid Dros Dro ei bod yn anodd dweud gan ei bod wedi bod yn flwyddyn ddigynsail ond bod yr Awdurdod Lleol wedi gwneud ei

orau, i gyrraedd pawb a gyrhaeddwyd fel arfer. Cynrychiolwyd pob grŵp unigol, cyn belled ag y bo modd, ac roedd y Tîm Cyfathrebu wedi mynd allan o'u ffordd i sicrhau bod yr arolwg ar gael ac i siarad â phobl. Roedd yn amlwg na allai rhywfaint o'r ymgynghori wyneb yn wyneb ddigwydd ac roedd nifer y cyfranwyr wedi bod yn sylweddol is. Roedd yr ymatebion wedi'u dilysu ac roeddent yn ystadegol gadarn ond roedd yn anodd bod yn siŵr ei fod yn gwbl gynrychioliadol o bob un grŵp. Y Rheolwr Ymgysylltu a Chydraddoldeb Ymgynghori oedd y Swyddog Cydraddoldeb hefyd ac felly roedd yn ymwybodol iawn na ddylai ymgynghori ddigwydd dim ond gyda phobl â mynediad i TG yn unig. Cafodd y fethodoleg ei nodi yn yr adroddiad ac roedd yn teimlo y byddai'r Aelodau'n fodlon bod pob ymdrech wedi'i gwneud a bod cyfraniadau gan bobl nad oeddent yn defnyddio technoleg. Roedd yn ofyniad statudol ond roedd wedi bod yn flwyddyn ryfedd.

Esboniodd yr Arweinydd, yn sicr, roedd rhywfaint o ddysgu o'r ymgynghoriad ar y gyllideb ond eglurodd fod yr Awdurdod Lleol wedi estyn allan at rai grwpiau newydd, a oedd i'w groesawu. Byddai hyn yn cael ei adeiladu ar y flwyddyn nesaf a byddai ymdrechion yn cael eu dyblu, i gyrraedd grwpiau a oedd wedi'u heithrio'n ddigidol, ond byddai rhai ffyrdd o ymgynghori â phobl yn cael eu cadw oherwydd bod rhai pobl wedi'i chael hi'n haws eleni.

Cymunedau

Cyfeiriodd Aelod at dudalen 41, COM1 a nododd ei fod yn ambr a'r toriad o £300k i'r gwasanaeth. Nid oedd yn erbyn y broses Trosglwyddo Asedau Cymunedol (CAT) ac roedd wedi gweithio'n dda ond roedd llawer o glybiau llai lle na fyddai'n briodol o bosibl. Teimlai fod gwthio ymlaen gyda'r polisi yn anghywir, lle roedd rhai clybiau yn y cwestiwn ac o ran y naratif, a nododd 'ostyngiad mewn ardaloedd torri gwair ac ati.' roedd yn pryderu na ddylai'r toriad o £300k fod yno.

Eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Cymunedau fod yr arbediad yno fel gostyngiad posibl mewn arbedion o drosglwyddiadau drwy'r broses CAT. Roedd yn wirfoddol ac roedd angen iddo gael proses gadarn iawn o gynllunio busnes y tu ôl iddo, felly roedd sicrwydd bod gan y sefydliad a oedd yn ymgymryd â'r cyfrifoldeb y gallu i gynnal y cyfleuster a'i fod yn hyfyw yn ariannol i sicrhau bywiogrwydd y clwb hwnnw wrth symud ymlaen. Nid oedd yn rhywbeth y byddai'n rhaid i glybiau ei wneud, ond byddent yn cael eu hannog i'w wneud, pe bai ganddynt yr adnoddau cywir. O ran naratif, ni fyddai maint y gwaith cynnal a chadw a wneir ar feysydd chwarae plant yn cael ei leihau. Cafwyd rhai gostyngiadau cyllidebol o ran lleihau nifer y toriadau i ardaloedd o laswelltir ar draws y fwrdeistref, ond byddai'r awdurdod lleol yn sicrhau bod manau chwarae plant yn ddiogel ac yn addas i'w defnyddio gan fod dyletswydd gofal i blant am resymau iechyd a diogelwch dros chwarae plant.

Diweddarodd y Pennaeth Gweithrediadau – Gwasanaethau Cymunedol yr Aelodau fod y broses CAT yn mynd rhagddi'n dda a bod cryn dipyn o lwyddiant wedi bod. Roedd bron pob un o'r lawntiau bowlïo yn y fwrdeistref bellach yn cael eu cynnal gan y clybiau perthnasol. Byddai swm mawr o'r arbediad o £300k i'w briodoli i CAT a byddai'n bosibl ei gyflawni ond byddai rhai clybiau'n ei chael hi'n anodd, er na fyddai'r Awdurdod Lleol yn mynd i adfer costau llawn cyhyd â bod clybiau wedi ymrwymo i'r broses CAT a phob clwb yn y fwrdeistref wedi mynegi diddordeb. Gallai fod yn her pe bai rhai'n penderfynu tynnu ymaith. Un o'r pethau a gymeradwywyd mewn adroddiad blaenorol gan y Cabinet oedd cymeradwyo mesurau arbed eraill hefyd ac roedd hyn yn cynnwys adolygu ardaloedd torri glaswellt, gwneud gostyngiadau yno a hefyd edrych ar ardaloedd chwarae plant, heb leihau'r ansawdd, ond o bosibl y swm. Roedd £300k yn arbediad mawr i'w gyflawni ond roedd yr holl ddewisiadau'n anodd.

Dyweddodd yr Aelod Cabinet - Cymunedau nad oedd y penderfyniad i ehangu'r rhaglen CAT wedi'i wneud yn ysgafn. Roedd y ffigur yn adlewyrchu na fyddai'n ofynnol cynnal caeau chwarae i'r safon y byddai ei hangen ar gynghreiriau a sefydliadau eraill, gan mai'r clybiau fyddai'n gwneud hyn ac roedd yn adlewyrchiad uniongyrchol o'r polisi, a oedd yn iawn yn ei farn ef. Cafwyd ymrwymiad gan yr Awdurdod Lleol i gefnogi'r clybiau hynny. Nid oedd yr Aelod Cabinet Cymunedau yn cytuno i ddileu'r arbediad.

Cyfeiriodd Aelod at dudalen 42, COM1 a gofynnodd a oedd Caeau Trecelyn wedi'u cynnwys ac os felly, faint o'r £300k y gellid ei briodoli i Gaeau Trecelyn gan fod cymhlethdod y safle yn ei gwneud yn annhebygol iawn y byddai modd mynd i'r afael ag ef a'i gyflawni o fewn blwyddyn.

Eglurodd y Pennaeth Gweithrediadau – Gwasanaethau Cymunedol, o ran y £300k, mai dyma'r amcangyfrif gorau ynghyd ag arbedion eraill yn yr adran gan dybio y byddai popeth yn trosglwyddo CAT yn y flwyddyn ariannol, er nad oedd yn rhaid i Gaeau Trecelyn drosglwyddo yn y flwyddyn i ddod. Roedd Caeau Trecelyn yn gymhleth ac roedd adroddiad ar wahân wedi'i gomisiynu i edrych ar sut y byddai hyn yn cyd-fynd â'r potensial i gael corff ar y cyd i oruchwylio'r ardal gyfan ac amrywiol ffyrdd y gallai weithio fel trosglwyddiad CAT neu opsiynau eraill. O ran yr union ffigurau ar gyfer trosglwyddiadau unigol, nid oedd ganddo'r wybodaeth wrth law, ond gallai ei darparu'n ddiweddarach.

Gofynnodd Aelod, a oedd yn Aelod o Gyngor Tref Pen-y-bont ar Ogwr, am eglurhad mewn perthynas â CAT gan awgrymwyd y dylid gwahodd Cyngorau Tref i gyfrannu ac roedd yn teimlo'n gryf iawn yn erbyn hyn.

Eglurodd yr Aelod Cabinet Cymunedau nad oedd hyn yn wir. Roedd Caeau Trecelyn yn fater cymhleth. Roedd nifer o sefydliadau a oedd â diddordeb personol yng Nghaeau Trecelyn. Mater iddynt hwy oedd penderfynu a oedd Cyngor Tref Pen-y-bont ar Ogwr am fod yn rhan o bwyllgor rheoli posibl ai peidio. Awgrymodd aros nes bod yr ymgynghorwyr wedi gwneud eu gwaith ac wedi llunio adroddiad ac yna byddai'r Awdurdod Lleol yn edrych i ymgynghori â'r rhai yr oedd angen ymgynghori â nhw.

Dyweddodd Aelod hefyd fod Caeau Trecelyn nid yn unig yn gaeau chwarae ond hefyd yn lle agored cyhoeddus. Hwn hefyd oedd y gorlifdir ym Mhen-y-bont ar Ogwr ac roedd yn amddiffyniad i Dref Pen-y-bont ar Ogwr. Gofynnodd eto faint o'r £300k a briodolwyd i Gaeau Trecelyn.

Cytunodd yr Aelod Cabinet dros Gymunedau fod hyn yn gymhleth iawn a bod yn rhaid dod o hyd i ffordd o symud ymlaen ar hynny. O ran y £300k nid oedd Swyddogion mewn sefyllfa i roi ateb pendant ond addawodd ddod yn ôl a rhoi ateb ar ffurf ysgrifenedig.

Cyfeiriodd Aelod at dudalen 42, COM1 a gofynnodd am eglurder lle'r oedd yn dweud gostyngiad mewn ardaloedd torri glaswellt ac mewn perthynas â mannau chwarae. Gofynnodd a oedd dyletswydd statudol i ddarparu mannau chwarae ac offer i blant.

Eglurodd y Pennaeth Gweithrediadau – Gwasanaethau Cymunedol mewn perthynas ag ardaloedd torri gwair, yn y flwyddyn ariannol gyfredol, y bu gostyngiad o ran amlder, felly llai o doriadau nag mewn blynnyddoedd blaenorol. Ni theimlwyd y gallai fod gostyngiad pellach mewn amlder neu roedd potensial ar gyfer lefelau uchel o gwynion. Roedd bellach yn ymwneud ag edrych ar leihad mewn ardaloedd i'w torri, dewis ardaloedd na fyddent yn cael eu torri mwyach, a gallai'r Aelod Cabinet – Cymunedau eu cymeradwyo. O ran y Mannau Chwarae, nid oedd yn ymwneud â lleihau'r ansawdd ond â lleihau'r swm, felly nodi rhai na ellir eu defnyddio mwyach. Yr oedd yn ddyletswydd statudol, ac yr oedd angen o hyd i sicrhau bod effeithlonrwydd yno ond pe bai arbedion yn cael eu gwneud, byddai'n gymysgedd o'r pethau hynny.

Dyweddod yr Aelod ei bod yn teimlo bod angen ystyried yn ofalus wrth gau unrhyw ardaloedd chwarae.

Dyweddod y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Cymunedau na fyddai'r Awdurdod Lleol yn mynd yn agos at y sefyllfa lle byddai'n is na'r gofyniad statudol. Yr hyn yr oedd angen ei wneud oedd edrych yn synhwyrol ar rai o'r manau chwarae hyn neu lai eu defnydd lle na fyddai effaith sylweddol pe baent yn cael eu dileu. Roedd angen edrych ar ardaloedd chwarae gan sicrhau eu bod yn addas ar gyfer ystod eang o grwpiau oedran, bod ganddynt offer da a'u bod yn derbyn gofal. I blant, nid oedd chwarae'n ymwneud â sicrhau bod cyfarpar yn unig, roedd chwarae'n ymwneud â sicrhau bod manau wedi'u cynnal a'u cadw i gicio pêl, rhedeg o gwmpas, manau diogel i'r plant chwarae nad oedd yn rhaid iddynt o reidrydd gynnwys offer ffurfiol.

Dyweddod Aelod mewn perthynas â darpariaeth manau agored, bod yr archwiliad chwarae manau agored diwethaf wedi nodi nad oedd digon o le chwarae yn lleol yn y rhan fwyaf o wardiau yn y fwrdeistref.

Dyweddod Aelod, o ran torri gwair a chwistrellu chwyn, ei bod wedi gofyn o'r blaen a ellid darparu cost torri gwair ychwanegol a chwistrellu chwyn i Gynghorau Tref a Chymuned, pe byddent yn mynd ar ei drywydd.

Esboniodd y Pennaeth Gweithrediadau - Gwasanaethau Cymunedol fod llawer o Gynghorau Tref a Chymuned yn ymgymryd â thorri gwair a gweithgareddau ychwanegol o'r natur honno. Fel arfer byddai'r Cynghorau Cymuned neu Dref hynny yn ymgymryd â hynny trwy drefniant cytundebol eu hunain neu gallai rhai hyd yn oed gyflogi eu staff eu hunain. Gofynnodd i'r Aelodau gysylltu â'r Awdurdod fel y gellid cydgysylltu toriadau ychwanegol mewn glaswellt ac y gallent ddigwydd rhwng y toriadau a wnaed yn unol â'r contract.

Awgrymodd y Cadeirydd y dylai'r Pennaeth Gweithrediadau – Gwasanaethau Cymunedol anfon enwau'r cysylltiadau at yr Aelod.

Dyweddod Aelod, ar ôl rhai negeseuon cymysg, ei bod yn ymddangos bod cytundeb y byddai nifer yr ardaloedd chwarae i blant yn cael eu lleihau. Gofynnodd pryd y byddai'r ymarfer hwnnw'n digwydd, pryd y gwnaed y penderfyniadau ac a fyddai gan Gynghorau Tref a Chymuned amser i werthuso ac edrych ar yr hyn y gallent ei arbed. Mewn perthynas â Chaeau Trecelyn, rheddod y mater yn unol â Pharc Lles Maesteg. Cafwyd rhywfaint o ymgynghori cychwynnol ond nid oedd unrhyw gostau wedi bod ar gael. Os oedd arbediad, faint oedd yr arbediad hwnnw gan fod hyn yn cael ei adlewyrchu yng nghost rhedeg yr ased. Nododd fod angen i Gynghorau Tref a Chymuned wybod beth oedd yn cael ei wynebu cyn pennu eu cyllidebau fel y gallent ystyried ac o bosibl gynnwys yn eu cyllidebau wrth symud ymlaen.

Eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Cymunedau ei bod yn bwysig nodi'r ymrwymiad i gael meysydd chwarae gwych i blant ar draws y fwrdeistref ond roedd angen i'r Awdurdod Lleol edrych ar y manau hynny a chael gwared ar unrhyw rai nad oeddent yn gweithio yn ogystal ag edrych ar effaith hynny ar y Fwrdeistref. Roedd adolygiad yn cael ei gynnal gyda'r Aelod Cabinet a'r tîm ehangach ac roedd yn teimlo y byddai sgyrsiau i'w cael ynghylch naratif pan nodwyd y rhai i'w hadolygu. O ran costau trosglwyddiadau CAT, roedd hyn yn rhan hanfodol o'r ffaith bod sefydliadau a chlybiau'n ymgymryd â pherchnogaeth lawntiau bowlio, parciau, caeau chwarae a byddai hyn yn cael ei gyflenwi fel rhan o'r achos trosglwyddo a busnes CAT hwnnw a baratowyd ganddynt.

Eglurodd y Pennaeth Gweithrediadau – Gwasanaethau Cymunedol ei fod wedi synnu braidd at y sylw mewn perthynas â chostau CAT, oherwydd bod y broses CAT wedi dod yn llawer mwy slic gyda llawer ar y gweill a bod y Swyddog Trosglwyddo Asedau Cymunedol wedi bod yn dda iawn am gyflenwi holl gostau CAT gan gynnwys costau cyfleustodau, dadansoddiadau o wahanol bafiliynau ac ati. Yn ogystal, roedd costau cynnal a chadw lleiniau, ac ati, wedi'u cyhoeddi'n flaenorol fel y gellid darparu'r holl wybodaeth honno maes o law.

Dywedodd yr Aelod y byddai'n hoffi gweld sut yr oedd Parc Lles Maesteg a chaeau Trecelyn yn cael eu rhedeg yn gyffredinol.

Cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Cymunedau fod hynny'n rhywbeth y gellid ei ddarparu.

Eglurodd y Prif Swyddog Cyllid, Perfformiad a Newid Dros Dro mewn perthynas â chyllidebau'r Cyngor Tref a Chymuned (TCC), mae'n amlwg bod problem amserlennu nad oedd erioed wedi'i datrys mewn gwirionedd. Pe bai TCC yn gweithio ymlaen llaw gyda'r Pennaeth Gweithrediadau - Gwasanaethau Cymunedol ynglŷn â'r hyn yr oeddent am ei wneud, byddai'n ddyletswydd arnynt i osod y praecept yn unol â hynny. Nid oedd o reidrwydd yn dibynnu ar gyllideb y Cyngor. Yr anhawster oedd pe bai TCC yn codi'r praecept i wneud y gwaith a oedd wedi'i ddileu fel arbediad yn yr MTFs, yna roedd y preswlydd yn dal i dalu'r un swm yn y dreth gyngor, oherwydd ni waeth pwy a wnaeth beth, roedd yn dal i gostio'r preswlydd.

Cyfeiriodd Aelod at gau manau chwarae ac awgrymodd y dylai'r Awdurdod Lleol arolygu trigolion lleol cyn gweld unrhyw gau.

Nododd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Cymunedau fod hyn yn rhywbeth y gellid ei ystyried wrth edrych ar y meysydd hynny.

Cyfeiriodd Aelod at arolwg gan Lywodraeth Cymru a gynhaliwyd yn 2019, a oedd yn nodi na ddylai unrhyw un ar unrhyw ystâd fod yn fwy na 500m o iard chwarae, neu ardal chwarae a theimlent y dylid adolygu'r adroddiad hwn.

Nododd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Cymunedau fod hwn yn bwynt da ac yn rhywbeth i'w ystyried yn ystod yr adolygiad.

Cyfeiriodd Aelod at dudalen 43, COM2 a dywedodd ei bod yn pryderu'n fawr am adleoli'r Ganolfan Ailgylchu Cymunedol i'r Pîl. Nid oedd yn ymwneud â'r adleoli, ond â'r diffyg ymgysylltu, yn enwedig gyda'r Ysgol. Esboniodd fod yr Aelodau lleol wedi cael gwybod ar adeg yr ymgynghoriad y byddai'r holl fynediad drwy'r A48. Roedd gan y Pîl a Mynydd Cynffig broblemau traffig sylweddol, yn enwedig o ran yr ystâd ddiwydiannol a'r ganolfan arddio.

Cydnabu'r Cyfarwyddwr Corfforaethol - Cymunedau fod hyn yn rhywbeth yr oedd angen mynd i'r afael ag ef ar yr ystâd. Roedd llawer o symudiadau traffig i mewn ac allan o'r ganolfan arddio a'r ystâd ac roedd peth gwaith rheoli traffig yn cael ei wneud i wella'r gyffordd a oedd yn rhan bwysig o adleoli'r ganolfan ailgylchu. Roedd angen edrych ar y gyffordd er mwyn caniatáu i draffig gael ei reoli mewn ffordd fwy effeithiol wrth ystyried pa mor gyflym y yr oedd traffig yn symud drwy'r safle. Yr oedd yn ymwneud â defnydd mwy effeithlon o ganolfan y Pîl, a sicrhau gwell cyfraddau ailgylchu a chynaliadwyedd yn y dyfodol.

Eglurodd y Pennaeth Gweithrediadau – Gwasanaethau Cymunedol na allai roi sylwadau penodol ar y pwynt am yr ysgol. Roedd caniatâd cynllunio llawn wedi'i roi a cynhaliwyd yr holl brosesau cyfreithiol priodol ar y pryd gan gynnwys gofynion ar gyfer

ymgyngoriadau statudol. Cafodd y gwaith ar y gyffordd ei dendro yn ddiweddar a derbyniwyd prisiau yn ôl ar gyfer gwaith gwella, a dyna'r rheswm am yr arbediad gwyrdd, a welwyd ar gynnig MTFS wrth i'r safle gael ei adeiladu. O ran y cyfnod ymgynghori, gallai fynd yn ôl a chadarnhau beth yn union a wnaed, ond roedd hyn yn hanesyddol, roedd y cam cynllunio wedi mynd heibio ac roedd caniatâd wedi'i roi beth amser yn ôl.

Diolchodd yr Aelod i'r Swyddogion am eu sylwadau ond teimlai y byddai cryn aflonyddwch cyhoeddus oherwydd pryderon nad ymgynghorwyd â hwy. Nid oedd yn teimlo bod yr ymgysylltiad gwirioneddol wedi bod yn dda. At hynny, teimlai fod hyn yn cael ei wneud i arbed gwerth £60k o arian.

Eglurodd y Pennaeth Gweithrediadau – Gwasanaethau Cymunedol ei fod yn gwerthfawrogi'r pryderon ond mewn perthynas â'r sylw am yr arbediad o £60k, nid oedd yn ymwneud ag arbediad o £60k yn unig, roedd yn ymwneud â chyfleuster gwell, o'i gymharu â Stormy Down. Nid oedd siop aildddefnyddio yno a byddai gan y safle hwn siop ail-dddefnyddio, a fyddai'n gwella nid yn unig ailgylchu, ond cyfleusterau ail-dddefnyddio, felly byddai hefyd yn safle gwell o fudd i ddefnyddwyr.

Gofynnodd Aelod am sicrwydd y byddai rhywfaint o ymgynghori ystyrlon mewn perthynas â manau chwarae a gofynnodd am eglurhad o ran torri glaswellt mewn mynwentydd sy'n eiddo i'r Cyngor. Yn ogystal, roedd yn pryderu pe bai torri glaswellt yn symud i'r TCC, y byddai dull heb ei gydgysylltu a allai effeithio ar fywyd gwyllt ac eco-systemau ac roedd yn gobeithio y byddai cyngor yn cael ei roi ar effaith torri glaswellt yn ormodol.

Esboniodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol ei bod wedi ymrwymo i edrych ar draws chwarae plant, lliniaru unrhyw effaith gormodol ar y gymuned ond cyfaddefodd nad oedd yn credu na fyddai chwarae plant yn cael unrhyw effaith gymunedol, ond roedd yn teimlo y byddai'n ddoeth cael sgysiau gyda'r gymuned pan wnaed y penderfyniadau hynny.

Eglurodd y Pennaeth Gweithrediadau – Gwasanaethau Cymunedol yn fyr o ran torri glaswellt, nad oedd yn disgwyl i dorri glaswellt yn ormodol fod yn broblem. Nid oedd yn bwriadu i unrhyw ardaloedd a oedd yn cael eu torri'n rheolaidd gael eu torri'n amlach. Pe byddent, yn sicr nid oeddent yn ardaloedd a oedd mor flêr a fyddai'n arwain at ecoleg a bywyd gwyllt yn byw yno. Nododd fod ardaloedd mwy naturiol yn debygol o gael eu creu a fyddai'n welliant o safbwynt ecoleg. O ran torri glaswellt mewn mynwentydd sy'n eiddo i'r Cyngor, roedd y toriad i'r gyllideb torri glaswellt ar gyfer torri glaswellt manau agored, felly ni fyddai hyn yn effeithio ar gyllideb y fynwent.

Cytunwyd y byddai'r Aelod Cabinet - Cymunedau, Cyfarwyddwr Corfforaethol - Cymunedau, a Phennaeth Gweithrediadau - Gwasanaethau Cymunedol yn mynychu'r cyfarfod y diwrnod canlynol ar gyfer gweddill cwestiynau'r Aelodau ynghylch cynigion arbedion y Gyfarwyddiaeth Gymunedau.

201. **EITEMAU BRYS**

Dim.